

Mythische oom Heel dicht bij elkaar

'Ondanks de verschillen zijn we heel dicht bij elkaar gekomen. Je raakt elkaar op het vlak van menselijkheid. Het lijkt of mijn oom voor wel negentig procent mijn vader is.'

De Amerikaanse oom van Mariët Meester leed aan leukemie. Hij overleefde dankzij een stamceltransplantatie, waarbij zijn broer – de vader van de schrijfster – de donor was. In *De mythische oom. Nederlandse immigranten in Amerika: een bloedband* verdiept Meester zich in het leven van haar oom, zijn pioniersbestaan – oom Peter werkte zich op tot een toonaangevende wetenschapper – zijn allesoverheersende geloof, en zijn genezing. De Maystars (het veramerikaanste Meester) wonen in en rond Lynden, een stadje in het noordwesten van de Verenigde Staten. Meester belandt er in een soort Nederlandse enclave, waar aan 'klompendance' wordt gedaan, tulpen worden gekweekt, en Hollandse pot op tafel komt. De helft van de elfduizend inwoners heeft een Nederlandse achternaam. Meester krijgt het druk

met visites afleggen en op zondag tweemaal een kerkdienst bezoeken. In Lynden zijn vijfendertig verschillende kerken, de meeste van behoorlijk orthodoxe snit: 'hardcore calvinisten'. Meester waardeert de hartelijke opvang in familie en kerk, de gezelligheid en de voordelen van een collectief met gedeelde regels en rituelen. 'Elke week de tien geboden horen langskomen, het ritueel ondergaan, is goed voor je.' Maar halverwege het bezoek ontdekt Meester de schaduwkanten van deze geloofsgemeenschap. Ze hoort verhalen van excommunicatie, van ban en mijding. Dat klinkt diegene die de doperse geschiedenis kent, bekend in de oren. 'Dan slaan wij, niet-begenaagden, linksaf, in de richting van hun geliefde kerk, waar hen de toegang is ontzegd. Zij gaan naar rechts, naar een gehuurde kamer in een hotel, waar ze samen met andere uitgestotenen een dienst improviseren.' '... ze weten het allemaal zo goed, zij menen de enige juiste gelovigen te zijn, terwijl er onderling zoveel intriges spelen.' Concluderend zou ik *De mythische oom* willen omschrijven als een met empathie en betrokken afstand geschreven boek.

De mythische oom. Nederlandse immigranten in Amerika: een bloedband, Mariët Meester, uitgeverij De Arbeiderspers, € 19,95

Jehannes Regnerus

Tweede Kamer Ondergang christelijke politiek

'Uw christendom is nog niet het christendom, Uw Christus en uw Evangelie nog niet de Blijde Boodschap, uitgesproken in Bergrede en gelijkenis op Galilea's heuvelen.' Het zijn de woorden waarmee het liberale parlementslid Roessingh in 1901 Abraham Kuyper waarschuwt voor een al te gemakkelijk

gebruik van het woord 'christelijk' voor zijn net aangetreden kabinet. Het was het eerste christelijke kabinet dat Nederland kende. En Kuyper had in zijn regeringsverklaring feitelijk een geloofsbelijdenis uitgesproken. Tot in de jaren zestig waren dergelijke geloofsbelijdenissen normaal. De Remonstrantse theoloog Eginhard Meijering schrijft erover in zijn boek *Hoe God verdween uit de Tweede Kamer*. Meijering analyseert daarin twintig cruciale debatten die de afgelopen jaren in de Tweede Kamer werden gevoerd. Zo komen onder andere debatten aan de orde over het gezantschap bij de paus, in 1925 leidend tot de val van het kabinet-Colijn, en het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog in 1939. Maar ook het debat over de plaatsing van kruisraketten in 1985 en de regeringsverklaring van het eerste paarse kabinet in 1994 krijgen aandacht. In het debat over het Akkoord van Linggadjati (1946: de erkenning door Nederland van de zelfstandige Republiek Indonesië) lezen we hoe de antirevolutionair Bruins Slot de SDAP'er Van Walsum 'een klassieke dwaling op het christelijke erf, namelijk die van de doperse lijdelijkheid' voor de voeten gooit. Bij het aantreden van

het kabinet-Biesheuvel in 1971 wordt er in de regeringsverklaring niets meer gezegd over de grondslag van het kabinet, en in 1973 bij het kabinet-Den Uyl verdwijnt de zegenbede uit de troonrede – tijdelijk, naar later bleek. De chronologische analyse van de twintig Kamerdebatten brengt Meijering tot de conclusie dat de christelijke politiek teloor is gegaan, kleine getuigenispartijen als de SGP en de Christen-Unie ten spijt. Het CDA lijkt noch qua omvang, noch qua inhoud op zijn drie voorgangers KVP, ARP en CHU, en de overheid wordt niet langer gezien als de diensdient Gods.

Hoe God verdween uit de Tweede Kamer, Eginhard Meijering, verscheen bij uitgeverij Balans, € 19,95

Elspeet in WOII Baken van verzet

Ooit geweten dat het doopsgezind broederschapshuis in Elspeet (nu Mennorode) in en rond de oorlog zowel Joden, Duitse soldaten als Canadezen herbergde? In *Elspeet, baken van verzet* wordt in een aantal bladzijden aandacht besteed aan de eigenstandige functie van het broederschapshuis tijdens de Tweede Wereld-

oorlog. Nauwelijks meer voorstelbaar, maar de 'barakken' waren in 1939 nog niet geschikt als winterverblijf. Zo schreef ds. N. van der Zijpp in oktober van dat jaar aan het 'Protestantsch Hulpcomité voor niet-arische Christenen': 'Voor de houten, niet-verwarmbare slaapkamers zijn ongeschikt voor een verblijf bij koude. De gevolgen hiervan deden zich reeds gelden in den vorm van diverse ongesteldheden.' Het broederschapshuis heeft onder de Canadezen net na de oorlog meer te lijden dan onder de Duitsers die in de eetzaal tanks neerzetten: 'Ze lijken soms nog ruwer dan de Duitsers.'

Elspeet, baken van verzet, Jeanne Dijkstra is uitgegeven door BDU Uitgevers, € 18,50

Orenmaffia Nieuwe glossy PARK

In januari van dit jaar verscheen het 26ste en laatste nummer van het culturele tijdschrift *Hollands Diep*. Uitgeverij Weekbladpers besloot met het blad te stoppen omdat 'het economische tij niet mee' zat. Vrijwel tegelijkertijd verscheen van dezelfde uitgeverij het eerste nummer van de journalistieke glossy *PARK*. Hipper, jonger en met 90% minder literatuur, zo lijkt het. In het laatstverschenen nummer fileert Sabine Gieben, de vrouw van de in 2008 aan darmkanker overleden schrijver Adriaan Jaeggi, de orenmaffia. Gieben veegt de vloer aan met acupunctuur, zweetanalyse, bioresonantie en andere kwakzalverij. 'Ik at laatst een kipnugget die eclatante gelijkenis met Geert Wilders vertoonde. Toen ik nog iets beter keek, zag ik dat het bakje gevuld was met ons hele kabinet. We zien overal patronen, ook als die er niet zijn.'

PARK verschijnt 6 x per jaar, € 6,95

Op bezoek Alexander bij Henk en Ingrid

D66-voorman Alexander Pechtold ging in gesprek met veertien PVV-stemmers. Mensen met een vaak onbestemd en flinterdun beargumenteerd gevoel van onbehagen. Mensen met een sterk 'ze'-, 'de politiek'- en 'de buitenlanders'-gevoel. Hij bracht ze tot openhartige uitspraken als: 'Ik heb niet op Wilders gestemd voor Wilders. Hij is een engerd. Het is een proteststem.' Pechtold komt tot de conclusie dat 'Henk makkelijker praat dan Ingrid' en dat het stereotype beeld van Henk en Ingrid eigenlijk geen recht doet aan de grote groep van ontevreden PVV-stemmers. 'Mensen willen geen meelopers, maar willen dat leiders zich als leiders gedragen.' Politici voeden de teleurstellingen bij hun eigen kiezers door van ieder incident een groot item te maken, zonder met daadwerkelijke antwoorden op hedendaagse vraagstukken te komen. We kunnen 'uit de houdgreep van het populisme' komen door 'het democratische debat scherp en met lef te voeren'.

Henk, Ingrid en Alexander, Alexander Pechtold, verscheen bij uitgeverij Bert Bakker, € 14,95

Tenzij anders vermeld, zijn de bijdragen op deze pagina's van de hand van Martin Maassen.

